

سه‌شنبه ۵ آبان ۱۴۰۵ | ۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۴۸

گزارش یک سجاد آذری

موج اعتراضات فرانسه که از اواسط مهرماه با تجمع و تحصن دانش‌آموزان در مناطق کارگری حومه پاریس آغاز شد، در اوایل آبان‌ماه به تظاهرات گسترده سراسری انجامید؛ تظاهراتی که ابتدا با مطالبات آموزشی و معیشتی شناخته می‌شد، اما با ورود گروه‌های خشونت‌طلب، آتش‌سوزی، غارت فروشگاه‌ها و درگیری با پلیس، به بحران امنیتی و سیاسی تبدیل شد، بحرانی که به سرعت به کشورهای دیگر اروپایی و حتی خارج از اروپا نیز کشیده شده‌است. در حالی که در ابتدا گروه‌های راست‌گرا تلاش داشتند آشوب‌های در پی این اعتراضات را مربوط به یک گروه قومی یا مهاجران بدانند، اما نه‌شواهد موجود با این ادعاها سازگار است و نه پیچیدگی ریشه‌های اجتماعی چنین چیزی را توضیح می‌دهد. آنچه در خیابان‌های فرانسه دیده شد، تلاقی نارضایتی اقتصادی، بی‌اعتمادی به نهادهای سیاسی و احساس محرومیت در میان جوانان است و تحلیل جامعه‌شناختی این رویداد نشان می‌دهد آنچه در خیابان‌های پاریس، لیون و مارسلی و پس از آن در بسیاری از کشورهای اروپایی رخ داد، بیش از آنکه محصول یک جرقه لحظه‌ای باشد، نتیجه تجمع طولانی‌مدت چند شکاف ساختاری در جامعه فرانسه است.

جرقه اعتراضات و پیوستن دیگران

نخستین اعتراضات اخیر در مدارس مناطق کارگری شمال پاریس آشکار شد، مناطقی که بخشی از خانواده‌های ساکن آنها با مشکلات اقتصادی، محدودیت فرصت‌های آموزشی و ضعف خدمات عمومی روبرو هستند. دانش‌آموزان از کمبود معلم، فرسودگی ساختمان‌های آموزشی و شرایط نامناسب یادگیری انتقاد داشتند. با ادامه تحصن‌ها و مسودشدن برخی مدرس، موضوع از یک مسئله صنفی و آموزشی فراتر رفت و به بستری برای بیان نارضایتی‌های عمومی تبدیل شد. گزارش ۲۵ مهرماه روزنیر نشان می‌دهد که اعتراضات دانش‌آموزی در فاصله چند هفته به جنبشی گسترده‌تر تبدیل شد که نابرابری، مخارج عمومی و سطح زندگی در کانون توجه قرار می‌داد. این جنبش دانش‌آموزی با مطالبات گروه‌های دیگر از جمله کارگران، اتحادیه‌ها، کشاورزان و جلیقه‌زنده‌های بازگشته به صحنه پیوند خورد و به یک بسیج اجتماعی فراگیر تبدیل شد. گروه‌های ایدئولوژیک سازمان‌یافته یکسان نمی‌دانند از منظر جامعه‌شناسی، این تمایز مهم است. جنبش اعتراضی گسترده می‌تواند زمینه‌ای برای پیوستن افراد با انگیزه‌های مختلف فراهم کند. در چنین فضایی، برخی برای بیان یک مطالبه عمومی به خیابان می‌آیند، برخی باهدف مقابله سیاسی با دولت حضور می‌یابند و گروهی نیز ممکن است بدون تعهد به هیچ مطالبه مشخصی، به خشونت یا فرصت‌طلبی روی بیاورند. دقیقاً همان الگویی که ما در جریان اعتراضات دهه‌های گذشته در ایران شاهدان بودیم با این تفاوت که در فرانسه قرار نیست موساد و سیا اغتشاشگران را مسلح کنند که به مراکز نظمتی حمله کنند.

معترضان آفریقایی تبار و مهاجران!

همزمان با آغاز اعتراضات، برخی سیاستمداران فرانسه کوشیده‌اند خشونت‌های خیابانی را به مهاجران مسلمان یا افراد دارای تبار آفریقایی نسبت دهند، در این میان براندازان و دستخط‌طلبان در کنار ترامپ تلاش کردند بر موج اسلام‌هراسی سوار شوند و مسلمانان را مسئول غارت مغازه‌ها نشان دهند. از نسوی دیگر اما بر اساس صهیونیستی علیه ایران فشار اقتصادی بر همه مردم دنیا به‌جمله فرانسه به‌شدت افزایش یافته‌است.

بندۀ اجتماعی معترضان

یکی از خطاهای رایج در تحلیل اعتراضات، یکسان دانستن همه افرادی است که در یک زمان و مکان به خیابان می‌آیند. در تجمع‌های اخیر فرانسه، دست‌کم سه دسته را باید از یکدیگر تفکیک کرد. دسته نخست، شرکت‌کنندگان در تظاهرات و اعتصاب‌های مسالمت‌آمیز بودند. دانش‌آموزان و دانشجویان، معلمان، اعضای اتحادیه‌های کارگری، کارکنان بخش عمومی، خانواده‌ها و کسانی که از افزایش هزینه‌های زندگی ناراضی‌اند. این گروه‌ها مطالبات متفاوتی داشتند اما در اعتراض به وضعیت خدمات عمومی و فشارهای اقتصادی به یکدیگر نزدیک شدند. دسته دوم، فعالان سیاسی و جنبش‌های اعتراضی پیشین بودند که به بسیج اجتماعی، سازمان‌دهی تجمع‌ها یا صورت‌بندی سیاسی مطالبات کمک کردند. حامیان جلیقه‌زدها: جمله این گروه‌ها

سرویس اجتماعی ۶۰۰۸۵۲۳۹

خشم چندلایه در اروپا از مدرسه تا خیابان

«جوان» در گزارشی ضمن بررسی ابعاد اجتماعی اعتراضات فرانسه، دلایل گسترش آن را در سطح اروپا مورد توجه قرار داده‌است

۲۵ سال یا بیشتر داشتند. دولت فرانسه در همان پاسخ تصریح کرد که ادعای مهاجرت‌بار بودن اکثریت محکومان شورش‌های ۲۰۲۳ درست نیست، این داده رسمی نشان می‌دهد که حتی در مورد شورش‌های ۲۰۲۳ نیز ادعای ساده‌انگارانه اکثریت مهاجران یا یاقته‌های قضایی تخریب‌اموال، آتش‌زدن ساختمان‌ها، حمله به نیروهای پلیس یا غارت فروشگاه‌ها روی آوردند. برخی از این افراد به جریان‌های رادیکال چپ نسبت داده شدند و برخی دیگر، به گفته پلیس فرانسه، از فرصت آشفتنی برای غارت استفاده کردند.

یک استاد علوم سیاسی فرانسوی به آسوشیتدپرس تأکید می‌کند که جریان چپ رادیکال به‌تنهایی آن‌قدر گسترده نیست که بتواند تمام ابعاد تخریب و درگیری را توضیح دهد. او غارت فروشگاه‌ها را نیز الزاماً با شیوه عمل گروه‌های ایدئولوژیک سازمان‌یافته یکسان نمی‌داند. از منظر جامعه‌شناسی، این تمایز مهم است. جنبش اعتراضی گسترده می‌تواند زمینه‌ای برای پیوستن افراد با انگیزه‌های مختلف فراهم کند. در چنین فضایی، برخی برای بیان یک مطالبه عمومی به خیابان می‌آیند، برخی باهدف مقابله سیاسی با دولت حضور می‌یابند و گروهی نیز ممکن است بدون تعهد به هیچ مطالبه مشخصی، به خشونت یا فرصت‌طلبی روی بیاورند. دقیقاً همان الگویی که ما در جریان اعتراضات دهه‌های گذشته در ایران شاهدان بودیم با این تفاوت که در فرانسه قرار نیست موساد و سیا اغتشاشگران را مسلح کنند که به مراکز نظمتی حمله کنند.

به خشونت کشیده شدن اعتراضات

تشدید خشونت در فرانسه را نمی‌توان با یک علت واحد توضیح داد. یکی از ویژگی‌های اعتراضات ۲۵ مهرماه آن بود که راهپیمایی‌های گسترده مسالمت‌آمیز و درگیری‌های خشونت‌آمیز در برخی مکان‌ها تقریباً هم‌زمان رخ دادند. در پاریس، افرادی با صورت‌های پوشیده به سوی پلیس اشیاء پرتاب کردند و نیروهای امنیتی برای برآکنده کردن جمعیت از خشونت‌زداد استفاده کردند. نخست‌وزیر فرانسه خشونت گسترده آن روز را یکی از شدیدترین ناآرامی‌های تاریخ مدرن فرانسه خواند. در شهر لیموژ، ساختمان شهرداری در آتش سوخت و برج ساعت آن فروریخت. در ماریس، گروه‌هایی وارد ساختمان شهرداری شدند و به آن خسارت زدند؛ در لیون نیز دفتر گردشگری شهر هدف آتش‌سوزی قرار گرفت و البته فروشگاه‌ها و خودروها نیز در شهرهای مختلف آسیب دیدند. حدود هزار ۵۰۰ کسب‌وکار آسیب دیدند و خسارات به صدها میلیون یورو رسید.

آخرین وضعیت

۲۴ میلیون زن ایرانی مادری را تجربه کرده‌اند

بر اساس این گزارش، از مجموع مادران دارای سه فرزند و بیشتر، حدود ۳/۵ میلیون نفر کمتر از ۵۰ سال سن دارند و بیش از ۶/۵ میلیون نفر ۵۰ ساله و بالاتر هستند. به این ترتیب، سهم مادران زیر ۳۰ سال از کل مادران دارای سه فرزند و بیشتر در کشور حدود ۳۴ درصد است؛ موضوعی که اهمیت بررسی ساختار سنی مادران و تحولات جمعیتی کشور را نشان می‌دهد.

این نسبت در استان‌های مختلف تفاوت قابل توجهی دارد؛ به‌طوری‌که ۶۵ درصد از مادران دارای سه فرزند و بیشتر در سیستان و بلوچستان، ۴۹ درصد در هرمزگان، ۴۳ درصد در خراسان جنوبی و ۴۱ درصد در استان‌های بوشهر، کرمان و کهگیلویه و بویراحمد کمتر از ۵۰ سال سن دارند. در مقابل، این سهم در استان‌های مازندران و گیلان به‌تیرتیب ۱۵ و ۱۴ درصد است.

روزنامه جوان | شماره ۷۷۳۱

گزارش مساجد گریندی

وعده شهرداری تهران برای مهیا کردن پناه گرم برای شب‌های سرد بی‌خانمان‌ها

اتوبوس‌هایی که پناه‌می‌شوند!

هوا که سرد می‌شود، خیابان‌های تهران برای افرادی که سر پناهی ندارند، سخت‌تر و بی‌پناه‌تر از همیشه می‌شوند. رفته‌رفته دمای هوا پایین‌می‌آید و جای گرم و امنی برای خواب شبانه بی‌خانمان‌ها وجود ندارد. به همین دلیل، از اواسط پاییز تا پایان زمستان، موضوع خدمات حمایتی از آنها به یکی از مهم‌ترین موضوعات روزهای سرد شهر تبدیل می‌شود، مسئله‌ای که بی‌تردید پاسخ‌گویی بدان، تنها به مهیا کردن فضای گرم محدود نیست، بلکه دسترسی به خدمات بهداشتی، غذای گرم و حمایت مددکاران اجتماعی را نیز در بر می‌گیرد.

پرواض است که در چنین شرایطی، آمادگی مراکز نگهداری و نحوه دسترسی افراد بی‌سرپناه به خدمات شهری اهمیت بیشتری را پیش پیدا می‌کند. به تازگی شهرداری تهران اعلام کرده که امسال، به رسم‌سال‌های گذشته، علاوه بر مددسرای ثابت، اتوبوس‌های «پناه‌گرم» را نیز در نقاطی از شهر مستقر می‌کند. اتوبوس‌هایی که قرار است در ساعات شب تا صبح، امکان استفاده از سرپناه و دریافت برخی خدمات حمایتی را برای افراد بی‌سرپناه فراهم کنند. بر اساس اعلام معاون خدمات اجتماعی سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران، ۱۵ مددسرای ثابت این شهر با ظرفیت اسمی یک‌هزار و ۵۰۰ تخت آماده خدمت‌رسانی هستند و با احتساب امکان استراحت افراد در فضای گرم‌خانه‌ها، ظرفیت اعلام‌شده به بیش از ۲ هزار نفر می‌رسد. همچنین قرار است ۱۵ اتوبوس پناه گرم نیز با ظرفیت مجموع حدود ۶۰۰ نفر، از ۱۵ آبان‌ماه در نقاط تعیین‌شده شهر مستقر شوند.

ترجیح سرما به تحمل رفتارهای تحقیرآمیز

تجربه سال‌های گذشته نشان داده که نحوه ارائه خدمات و اعتماد افراد بی‌خانمان به سه گرم‌خانه‌ها اهمیت بسیار زیادی دارد. چراکه با وجود فراهم‌شدن امکانات اسکان در این مراکز، مراجعه به آنها، انتخاب همه افراد بی‌سرپناه نیست. این بدل مناسبت که افراد ترجیح می‌دهند سرما بمانند، اما پایشان را در گرم‌خانه‌ای که کرامت انسانی آنها حفظ نمی‌کند، نگذارند. سال گذشته بود که روایت مردی به نام مسعود (یکی از افراد بی‌سرپناه) در رسانه‌ها منعکس شد که با وجود سرمای هوا، شب را در خیابان می‌گذراند و قبول نمی‌کرد که به گرم‌خانه برود. به روایت همسایه قدیمی او، مسعود در پاسخ به این سؤال که چرا برای گذراندن شب به گرم‌خانه نمی‌رود، از شرایط این مراکز گلایه کرده و گفته بود: «تجربه خوبی از گرم‌خانه ندارم، رفتارها اصلاً مناسب نیست. یک زن من برای خودم کسی بودم و ورو بویی داشتم. حالا امانی‌تولم در این شرایط را، که شن‌و‌ارزشی برایم قاتل نیستند تحمل کنم». پرواض است که این روایت، تجربه تنها یک فرد را بازتاب می‌دهد، بنابراین نمی‌توان آن را به همه گرم‌خانه‌ها یا تمام افرادی بی‌سرپناه تعمیم داد، با این حال، همین یک تجربه نشان داده که مسئله سرپناه برای برخی از این افراد، تنها به داشتن سقفی بالای سر محدود نمی‌شود. بلکه احساس امنیت، حفظ حریم شخصی، شرایط محیطی و نحوه برخورد با افراد هم در تصمیم آنها برای مراجعه به مراکز نگهداری نقش دارد.

وعده پناه در سرما

در مقابل این روایت اما، شهرداری تهران از آماده‌سازی مراکز اسکان و ارتقای خدمات حمایتی برای فصل سرما خبر می‌دهد. یوسف مقدمی، معاون خدمات اجتماعی سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران، اعلام کرده که امسال نیز برای سالمندانی افرادی کارتن خواب و بی‌سرپناه تمهیدات ویژه‌ای در نظر گرفته شده‌است.

او با اشاره به وضعیت مددسرای ثابت تهران گفت: «پس از پیگیری‌های مداوم و ایجاد اختتامات سازمان رفاه، خدمات و به‌تیرتیر به‌رپردازان و بیمه‌گذاران، در حال حاضر ۱۵ مددسرای ثابت شهر تهران با ظرفیت اصلی یک‌هزار و ۵۰۰ تخت، آماده خدمت‌رسانی به افراد بی‌سرپناه هستند. با در نظر گرفتن افرادی که می‌توانند در فضای گرم‌خانه‌ها استراحت کنند نیز این ظرفیت به بیش از ۲ هزار نفر می‌رسد».

مقدمی همچنین از تغییر به‌رپردازان مددسراها و ادامه نظارت بر وضعیت آنها خبر داد: «مددسرای‌های شهر برای تهران اسمال به‌رپرداز جدید داشتند اما همسایان آنها مانند پتو، ملحفه و تخت‌ها، همچون سال‌های قبل تمیز نمی‌شدند. در این نظر کارها به صورت مستمر ادامه خواهد داشت تا مددسراها با پایان فصل سرما در شرایط مطلوب قرار داشته باشند.»

در کنار مددسرای‌های ثابت، شهرداری تهران اسمال را اندازی اتوبوس‌های «پناه‌گرم» را نیز در برپناه دارد، طرحی که به گفته مقدمی، با هدف فراهم‌کردن امکان اسکان شبانه برای افراد بی‌سرپناه در نقاط پرتردد شهر اجرا می‌شود. او در این باره گفت: «با هماهنگی دستگاه‌ها و مجموعه‌های خدمت‌رسان شهرداری تهران، مددسرای‌های سیاری تحت عنوان اتوبوس‌های پناه گرم در میادین اصلی شهر مستقر می‌شوند و به افراد بی‌سرپناه خدمت‌رسانی خواهند کرد».

۱۵ اتوبوس برای شب‌های سرد تهران

به گفته معاون خدمات اجتماعی شهرداری تهران، ۱۵ اتوبوس با ظرفیت مجموع حدود ۶۰۰ نفر از ۱۵ آبان‌ماه در نقاط تعیین‌شده شهر مستقر می‌شوند. مقدمی توضیح داد که مکان‌یابی این اتوبوس‌ها بر مبنای شهرداری‌های مناطق بیست‌ودو گانه انجام‌شده و قرار است در نقاطی مستقر شوند که افراد بی‌سرپناه حضور بیشتری در آنها دارند. میدان‌های شوش، راداهن، انقلاب و تجریش و چهارراه ولیعصر از جمله مکان‌هایی هستند که او برای استقرار اتوبوس‌ها نام برده است.

او درباره زمان فعالیت این مراکز سیار نیز گفت: «اتوبوس‌های پناه گرم از تاریخ ۱۵ آبان‌ماه سال جاری، هم‌روز و ساعت ۱۸ صبح‌روز بعد میزبان افرادی بی‌سرپناه خواهند بود و او نه نشانه پناه گرم قابل شناسایی هستند. این اتوبوس‌ها اسمال قرار است به‌صورت ثابت در میادین مهم شهر تهران مستقر شوند و جابه‌جا نشوند.»

مقدمی همچنین درباره خدماتی که در این اتوبوس‌ها ارائه می‌شود، توضیح داد: «در این مددسرای‌های سیار، سیستم‌های گرمایشی به‌صورت پایدار برقرار خواهد بود و به افراد بی‌سرپناه یک وعده غذای گرم به‌عنوان شام ارائه می‌شود. همچنین برای نخستین‌بار مد کارانی به‌صورت گردش در این اتوبوس‌ها حاضر خواهند داشت و خدمت‌رسانی می‌کنند».

به گفته او، ارائه خدمات بهداشتی و رسیدگی به افرادی که به درمان جدی‌تری نیاز دارند نیز در برنامه این مراکز قرار دارد. «در کنار سایر خدمات، بهیارانی در مددسرای‌های سیار مستقر خواهند شد که ضمن ارائه خدمات بهداشتی به افراد بی‌سرپناه، افرادی را که نیازمند درمان جدی‌تر باشند به مراکز درمانی منتقل می‌کنند.» معاون خدمات اجتماعی شهرداری تهران همچنین از افزایش ظرفیت گشت‌های فوریت‌های خدمات اجتماعی خبر داد و اعلام کرد که این تیم‌ها به‌صورت ۲۴ ساعته آماده خدمت‌رسانی به بی‌سرپناه هستند. به گفته او، ۱۵ آبان‌ماه قرار است هر یک از مناطق بیست‌ودو گانه شهرداری تهران دو گشت به این ظرفیت اضافه‌کنند تا شمار گشت‌های خدمت‌رسان به ۶۰۰ نفر برسد.

مقدمی در توضیح وظیفه این گشت‌ها تصریح کرد: «گشت‌های فوریت اجتماعی مأموریت شناسایی و سپس انتقال مددجویان و افرادی بی‌سرپناه به مددسرای‌های ثابت و سیار را بر عهده دارند.»

با این توضیحات، برنامه شهرداری تهران برای فصل سرما بر افزایش ظرفیت اسکان، استقرار اتوبوس‌های سیار در نقاط پرتردد و ارائه خدماتی مانند غذای گرم، مددکاری و رسیدگی اولیه به وضعیت سلامت متمرکز است. با این حال، در کنار ظرفیت اعلام‌شده و خدمات پیش‌بینی‌شده، مسئله مهم دیگر این است که افرادی بی‌سرپناه تا چه اندازه بتوانند به این مراکز دسترسی پیدا کنند و شرایط اقامت در آنها را برای گذراندن شب بپذیرند. این سؤالی است که با گذر زمان و میزان استقبال و آنچه در گرم‌خانه‌ها یا اتوبوس‌های «پناه‌گرم» رقم می‌خورد مشخص خواهد کرد.

قبلی نیز مدیر مدرسه موظف بود زمینه استفاده از وسایل ارتباطی و فضای مجازی را برای آموزش و تربیت دانش‌آموزان، در چارچوب ضوابط، فراهم کند، چراکه فناوری به‌خودی‌خود مضر نیست و ابزارهایی مانند تیلت و تلفن همراه می‌توانند در صورت استفاده مسئولانه استفاده از ابزارهای ارتباطی و فضای مجازی در مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش ادامه داد؛ در بازنگری جدید، این موضوع با تأکید بیشتری بر مسئولیت‌پذیری و استفاده هوشمندانه مورد توجه قرار گرفته‌است. خراشادی‌زاده با اشاره به نقش شورای عالی آموزش و پرورش در سیاست‌گذاری‌های کلان این وزارت‌خانه گفت: هنگامی که وزارت آموزش و پرورش قصد دارد مقرره‌ای را برای اجرا در مدارس تدوین کند، موضوع در شورای عالی آموزش و پرورش بررسی می‌شود و متناسب با ماهیت آن، به کمیسیون تخصصی مربوط ارجاع داده می‌شود.

مدیر کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش با تأکید بر اینکه بازنگری آیین‌نامه اجرایی مدارس به معنای آزاد شدن استفاده از تلفن همراه نیست، گفت: در ضوابط جدید، بر مدیریت هوشمندانه و راستاستی اهداف آموزشی و تربیتی تأکید شده‌است.

مهدی خراشادی‌زاده با اشاره به موضوع استفاده از تلفن همراه در مدارس گفت: موضوعی که در بازنگری آیین‌نامه اجرایی مدارس مورد توجه قرار گرفته، مدیریت هوشمندانه و مسئولانه نحوه استفاده از تلفن همراه است بنابراین نباید این موضوع را به معنای آزاد شدن استفاده از موبایل در مدارس تلقی کرد.

وی با بیان اینکه استفاده از ابزارهای ارتباطی و فناوری‌های نوین از قبل نیز در آیین‌نامه مدارس مورد توجه بوده‌است، افزود: در ضوابط